คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘-๔๐/๒๕๔๒ **วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒**

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งความเห็นของคู่ความซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้ส่งความเห็นของคู่ความในคดีแพ่ง ซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมายังศาลรัฐธรรมนูญ [๑] เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวม ๒ คดี ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อโต้แย้งดังกล่าว ดังนี้

๑. ในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ๒๖๑๕๑/๒๕๔๑ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายสมชาย ชัยศรีชวาลา เป็นจำเลย ข้อหา บัญชีเดินสะพัด กู้ยืม ตั๋วเงิน บังคับจำนอง โดยขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๗๘๗.๖๔ บาท จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๕๔,๐๖๓.๕๕ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป

จำเลยในคดีนี้ได้ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทุกข้อ ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยที่โจทก์เรียกนั้น จำเลยได้ต่อสู้ว่า ตามหนังสือสัญญากู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน (เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๗) จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมาย เพราะโจทก์เรียกร้องดอกเบี้ยเกินกว่าที่กำหนดในสัญญา

๒. ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๔๑ ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท พินิจสมบัติ จำกัด ที่ ๑, นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ที่ ๒ ร้อยเอก หม่อมราชวงศ์ดำรงเดช ดิศกุล ที่ ๓, นายพงศ์พินิจ อินทรทูต ที่ ๔, หม่อมหลวงรองฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๕ เป็นจำเลย ข้อหาผิดสัญญาตั๋วสัญญาใช้เงิน ค้ำประกัน ค่าเสียหาย โดยขอให้ศาล

---

[๑] ส่งมาตามหนังสือศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ ยธ ๐๒๔๑/๖๒๐๐๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ และหนังสือศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ ยธ ๐๒๔๑/๐๔๕๐๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒

พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ - ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๓๕,๓๓๓,๔๔๕.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

จำเลยทั้งห้ายื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยที่โจทก์เรียกนั้น จำเลยที่ ๑ - ๔ ต่อสู้ว่า ตามตั๋วสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ ยอมชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ดังนั้น หากจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดชำระเงินให้โจทก์ในอัตราดังกล่าว การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมาย เพราะโจทก์เรียกร้องดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตั๋วสัญญาใช้เงิน นอกจากนี้ จำเลยที่ ๑ - ๔ ยังโต้แย้งว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลยที่ ๑ - ๔ ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดีเป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ต่อมา ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีได้ส่งความเห็นของคู่ความในคดีแพ่งซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมายังศาลรัฐธรรมนูญ [๒] เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อโต้แย้งดังกล่าว ดังนี้

ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๘๗๒/๒๕๔๑ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องนายแดง สว่างศรี เป็นจำเลย ข้อหา กู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีในต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๕.๕๕ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๕๓.๗๕ บาท และชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของเงินต้น ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์เสร็จสิ้น

จำเลยในคดีนี้ได้ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยที่โจทก์เรียกเก็บนั้น จำเลยได้ต่อสู้ว่า การคิดดอกเบี้ยจากจำเลยในระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา และโจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี เพราะพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจ

---

[๒] ส่งมาตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๒๐๑/๐๕๔๔๘ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๒

ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่โจทก์กลับประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเอง ดังนั้น ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จึงนำมาใช้บังคับไม่ได้ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างการพิจารณาคดี จำเลยในคดีของศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีดังกล่าวข้างต้นได้ยื่นคำร้องต่อศาลโต้แย้งว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดีเป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ เพราะประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้ผ่านกระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่ตรากฎหมาย จำเลยในคดีเหล่านั้นจึงขอให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า จำเลยในคดีดังกล่าวข้างต้นทุกคดี ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายซึ่งมีมูลกรณีเดียวกัน คือ ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ จึงเห็นสมควรรวมการพิจารณาคำร้องเหล่านั้นเข้าด้วยกัน

ในเบื้องต้น จะพิจารณาว่า การร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องดังกล่าวเป็นไปตาม มาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ศาลหรือคู่ความมีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ถ้ายังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น **คำว่า “กฎหมาย” ที่กล่าวถึงในบทบัญญัติดังกล่าวหมายถึง พระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่ตราขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ดังที่ผู้ทำคำวินิจฉัยนี้ได้วินิจฉัยไว้แล้วในคำวินิจฉัยของตนที่ ๔/๒๕๔๒ ดังนั้น ตามนัยของรัฐธรรมนูญ**

มาตรา ๒๖๔ ศาลหรือคู่ความจึงมีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด ซึ่งศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๖๔ และไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุนี้ จึงวินิจฉัยยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาสตราจารย์ ดร. อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ